

YTTRANDE

2016-01-06
Regeringskansliet

Dnr N2015/05104/DL

Regeringskansliets remiss N2015/05104/DL: Statskontorets rapport – Avgifter i livsmedelskontrollen. Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

Föreningen Sveriges Gårdsmejerister önskar framföra följande.

Sammanfattning

- Vi instämmer i att riskklassningsmodellen bör ändras så att ett visst antal kontrollbesök bestäms istället för ett visst antal kontrolltimmar.
- Vi instämmer i att märkning bör ingå i bedömningen av allmänna risker.
- Vi instämmer i att problemen med avgifter för extra kontroller bör åtgärdas.
- Vi önskar ökad kompetens hos inspektörerna och ökad fokus på det som är avgörande för livsmedelssäkerheten, istället för detaljkontroll av faktorer av mindre risk.
- Vi önskar möjlighet att justera kontrollavgiften nedåt i de fall kontrollmyndigheten, på grund av bristande kompetens, lägger tid på sådant som visar sig vara felbedömningar från deras sida.
- Vi önskar att Livsmedelsverket utser en instans som företagen och kommunerna kan vända sig till för rådgivning när det råder oklarhet/delade meningar om tillsyn och huruvida avgiften sätts rätt.
- Vi önskar hantering av problemet med dubbla avgifter då kommuner inte valt att lämna över kontrollen i sin helhet till Livsmedelsverket.

Förenklad riskklassningsmodell (avsnitt 7.2)

Antal kontrollbesök istället för antal kontrolltimmar

Som verksamhetsutövare har man alla skäl att önska en effektiv och väl utförd inspektion. Vi betalar för inspektörens tid och har sedan verket infört hårdare krav på redovisning av antalet timmar märkt en ändring i inspektörernas tillsyn. Detta innebär fler inspektioner som dock endast lett till upprepningar. För vår del, och livsmedelssäkerhetens del, vore det istället en fördel med ett visst antal tillsynsbesök per år. Dessa inspektioner bör dessutom vara inbokade i förväg så att tillsynen, med tid och förberedelse även från oss som företagare, kan leda till en granskning av våra ingående processer och det som verkligen har betydelse för livsmedelssäkerheten.

Allmänna risker

Förslaget att märkningen ska ingå i bedömningen av allmänna risker är bra och viktigt. Idag står tids-tillägget för kontroll av utformning av märkning inte i proportion till den verkliga tidsåtgången för kontroll, t.ex. betalar en gårdsmejerist som bara tillverkar en slags produkt idag samma tillägg som den som tillverkar och utformar etiketter på ett stort antal produkter.

Avgifter för extra kontroller

Vi instämmer i att avgifter för extra kontroller ibland blir oskäligen p.g.a. restider m.m. Detta "straffar" verksamheter som ligger långt bort, ofta på landsbygden, vilket minskar jämställdheten för företagare och är ett problem som bör uppmärksammas och hanteras.

Ökad kommunal samverkan och ett mer aktivt Livsmedelsverk (avsnitt 7.4 och 7.5)

Kompetens och tillsynens fokus

Vi upplever att kontrollernas utförande idag framförallt fokuserar på tillsynsmyndighetens behov av att inte få bakläxa vid EU-kommissionens kontroller av dem. Vi upplever en bristande kunskap hos många inspektörer om de verkliga riskerna med processerna i ett gårdsmejeri. Det medför att detaljfrågor kontrolleras i första hand istället för att en prioritering görs utifrån vad som är mest avgörande

för livsmedelssäkerheten. Exempel är kontroll av dokument som ska visa att plastfolie som ost förpackas i är livsmedelsgodkänd, istället för prioritering av kontroll av det mer troliga och avgörande problemområdet med själva hanteringen när osten förpackas, eller att inspektören lägger mest fokus på lokalen vilket oftast inte är det mest riskfyllda i vår hantering. Det kan få allvarliga följder om den viktigaste utgångspunkten för livsmedelskontroll inte längre skulle vara konsumentens behov av säkra livsmedel.

Möjlighet att justera kontrollavgift

Inspektörers och tillsynsmyndigheters kunskaper och erfarenhet varierar mycket, vilket påverkar kvalitet och tidsåtgång för kontroller och kringarbete. I de fall företagaren inte sköter sig justeras kontrolltiden och därmed kontrollavgiften uppåt. Motsvarande möjlighet att justera kontrollavgiften neråt när myndigheten inte sköter sig ges idag inte. I de fall myndigheten ger anmärkningar som visar sig vara felaktiga medför detta för företagaren extra tidsåtgång för att felet ska rättas, alternativt kostnad för att vidta korrigerande åtgärd som inte är relevant. Kontrolltid som används till kontroll som utförs på ett felaktigt sätt bör ej heller kunna debiteras. Möjlighet att justera kontrollavgiften neråt till följd av att myndigheten inte sköter sig behövs därför.

Ett mer aktivt livsmedelsverk

För att minska variationerna i avgifternas storlek och för att kunna uppmärksamma problem med oskäliga kostnader, föreslår vi att Livsmedelsverket utser en instans som företagarna och kommunerna kan vända sig till för rådgivning när det råder oklarhet/delade meningar om tillsyn och huruvida avgiften sätts rätt. Det är en stor fördel för alla att snabbt kunna få en samsyn istället för den kostsamma och tidsödande processen att ta upp ärenden till Förvaltningsrätten för bedömning.

När det gäller kommuner som inte sköter sig ser vi det som viktigt att Livsmedelsverket prioriterar att i första hand ge stöd innan annat agerande övervägs.

Risk för ökade kostnader med ändrad ansvarsfördelning (avsnitt 5.3)

Vi vill också uttala vårt stöd för problemet som Eldrimner redan tagit upp med dubbla avgifter då kommuner inte valt att lämna över kontrollen i sin helhet till Livsmedelsverket. Även om företagaren redan idag kan begära att en och samma myndighet utför kontrollerna så finns det ingen skyldighet för dem att gå med på det. Kompetensen hos den myndighet som då tar över måste också säkras.

Flen 2015-01-06

Föreningen Sveriges Gårdsmejerister
Kerstin Jürss (ordförande)
genom
Annika Björkman (sekreterare)